

UOT:336.71

**AZƏRBAYCANDA MÜƏSSİSƏLƏRİN MARKETİNG FƏALİYYƏTİNİN İNKİŞAF
ETDİRİLMƏSİNDƏ İNFORMASIYA TEXNOLOGİYALARININ TƏTBİQİ
VƏZİYYƏTİ: AZƏRBAYCANIN BANK SEKTORU TİMSALINDA**

İmamverdiyeva Natiqə Tofiq qızı, Vəlizadə Həcər Şöhrəddin qızı
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti
hec6.qurbanova2@bk.ru

Xülasə: Burada Azərbaycanın bank sektorunda marketing fəaliyyətinin inkişaf etdirilməsində informasiya texnologiyalarının tətbiqi vəziyyəti müxtəlif aspektlərdən araşdırılmış və maraqlı nəticələr əldə edilmişdir. Hazırkı mənzərə araşdırılmış, gələcək inkişaf perspektivləri proqnozlaşdırılmışdır. Bank strukturlarının təkmilləşdirilməsi ilə hüسابlaşmaların intensivləşdirilməsi məsələləri müxtəlif prizmələrdən təhlil edilərək real mənzərə qiymətləndirilmişdir. Məqalədə Azərbaycanda e-bankçılığın müasir imkanları və əldə edilən nəticələrin qiymətləndirilməsi xüsusilə əhəmiyyətli və aktualdır. Sonda göstərilmişdir ki, hazırkı mərhələdə müəssisələrin peşəkarlığının artması müştərilər üçün kompleks ödəniş və kassa xidmətlərini yaxşılaşdırmaq, qiymətli kağızlarla əməliyyatlar həyata keçirmək, sığorta, nağd valyuta, audit və lizinq xidmətləri ilə əməliyyatlar hazırlamaq imkanını verə bilər.

Açar sözlər: İnformasiya texnologiyaları, bank sektoru, bank-istifadəçisi, ödəniş tapşırığı, ödəniş tələbnamələri, çeklər.

Ключевые слова: информационные технологии, банковский сектор, банк-пользователь, платежное поручение, платежные запросы, чеки.

Keywords: information technology, banking sector, bank-user, payment order, payment requests, checks.

İKT (İnformasiya və Kommunikasiya Texnologiyaları) cəmiyyətin tərəqqisinə çağdaş dövrdə təsir edən mühim faktorlardan birinə çevrilmiş, onun böyük çevrəsi vətəndaş cəmiyyəti institutlarını və sosial-iqtisadi sektorları, dövlət tərkiblərini, elm və təhsili, mədəniyyəti insanların yaşayış tərzini təşkil etmişdir. İşlərin səmərəli və vaxtında yerinə yetirilməsi üçün elektron sistemlərə əsaslanan kompyuterlərdən istifadə mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Ölkə daxilindəki vətəndaşlar ölkədən daim 24 saat ifəaliyyət göstərən, effektiv e-xidmətlər göstərilməsini tələb edirlər. Dövlətlər vətəndaşların tələblərini təmin etmək üçün e-xidmətlərin yaranması və tərəqqisi üçün məlumat sistemlərini inkişaf etdirməlidirlər. Xüsusilə alternativ bankçılığın inkişafı mütləqdir çünki, bu xidmət növü vaxta qənaət edərək müştərilərin evdən və ya ofisdən çıxmadan öz kartlarındakı vəsaitlə və yaxud cari hesabla işləməyə şərait yaradır. Bankçılıq xidmətlərinin növü kimi şöbələrdən kənarda olan bankçılıqdan əlavə ofislərdə və evlərdə tətbiq edilən bankçılığı da nümunə göstərmək mümkündür. Bu xidmətlərdən yararlanmaq üçün müştərilər öz mikro kompyuterindən və eyni zamanda videomətin sistemlərindən istifadə edirlər.

Hazırkı, dövrdə informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının inkişafının əsas istiqamətləri bank xidmətlərinə tam tətbiq olunur. Bu sektorun inkişafı üçün yeni informasiya iqtisadiyyatı və şəbəkə mexanizmi, əsasən mütərəqqi informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi üçün obyektiv zəmin vardır. [1]

Bank sektorunda informasiya (şəbəkə) iqtisadiyyatına keçid, əvvəlcə müasir informasiya texnologiyaları və şəbəkə idarəetmə forması əsasında rəqabət qabiliyyətli olduğundan cəmiyyətin sosial və iqtisadi tərəqqisini təmin etmək üçün əsas təşkilati mexanizmləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olmuşdur.

Bank xidmətlərinin tətbiq edilməsi və həyata keçirilməsində sistemləşdirilmə çox

mühümdür. Məsələn, Dünya Bankının Banklararası Rabitə Bankı (SWIFT) maliyyə məlumatlarını mübadilə və standartlaşdırılmış məlumatları istifadə edərək beynəlxalq məlumat şəbəkəsi yaratmaq üçün Avropa və Şimali Amerikanın 15 ölkədən 239 bankının iştirakını təmin etmişdir.

SWIFT, 70-ci illərdən etibarən tətbiq edilmişdir. Bu sistemin yaradılmasının mühüm məqsədi banklarda mövcud olan informasiyanın bir yerdən başqa bir yerə ötürülməsi prosesində proyektə olan bankların və başqa maliyyə qurumlarının qanunsuz müdaxilədən qorunmuş, intensiv, etibarlı və sutka ərzində işləyən sistem ilə yaradılmasıdır. [7 s.673]

Hazırda İnfotmasiya və kommunikasiya texnologiyalarına sürətlə SWIFT-2- in müasir sistemi əlavə edilib. Bu sistemdə göndərilən bir informasiyanın qiyməti, teleqrafla ötürülən informasiyanın qiymətindən aşağıdır. SWIFT vasitəsilə göndərilən informasiya növlərinin standartlaşdırılması Beynəlxalq Komitə tərəfindən təmin olunmuşdur. SWIFT kontekstində informasiyaların standart formalarının tətbiqi aşağıdakı üstünlükləri vardır:

1. İnformasiyanı göndərən və alan tərəfindən onun fərqli şəkildə interpretasiya olunmasının mövcudluğu istisnadır;

2. Sistemdə mövcud olan tranzaksiyaların davamlı olaraq qeydə alınması üzrə göndərilən məlumata tam şəkildə nəzarətin olması;

3. Sistemin mövcud bank-istifadəçisi avtomatik şəkildə, verilən əmrilər üzrə gündəlik hesabatları tərtib edə bilər. SWIFT sistemi ayrı-ayrı əlaqə kanalları ilə bir araya gəlmiş kompüter mərkəzləri üzrə yaradılmış qlobal hesablama şəbəkəsini səciyyələndirir. Əsas emalədar kompüter mərkəzləri Hollandiya və Amerikadadır.

İnformasiya ötürən bankın həmin informasiyaya müvafiq əlaqə kanalları üzrə modem vasitəsilə regional host kompüterə daxil olur. İnformasiyanın sahəvi host kompüterə qədər göndərilməsinə əsasən informasiyanı ötürən bank məsuliyyət daşıyır. SWIFT sisteminin sahəvi mərkəzində informasiyaların normalara müvafiq olub olmaması nəzərdən keçirilir, onlar bir yerə yığılır, kodlanır və keyfiyyətinə görə göndərilir. SWIFT-də informasiyaların gizliliyinə söz verən xüsusi mühafizə sistemi yaradılır. Burada İSO(İnternational Organization for Standardization) normalarına müvafiq kriptografik üsullardan istifadə edilir. Bu sistemə daxil olmaq üçün fərqli səviyyəli interfeyslər rolunda ayrı-ayrı məhsuldarlığı olan və müxtəlif kompüter platformaları əsasında gerçəkləşə bilən ST400, ST500, ST200 interfeysləri istifadə edilir.

SWIFT sistemi aşağıdakıları təmin edir:

1. Təhlükəsizlik;
2. Etibarlılıq;
3. Effektivlik;
4. Sürət.

İnkişaf etmiş ölkələrdə banklararası əməliyyatların icra edilməsi üçün milli ödəmə sistemləri tətbiq edilmişdir. Məsələn, ABŞ – da CHIPS(Clearing House İnterbank Payments System) – banklararası ödəmə şəbəkəsi, Fedwire: federal ehtiyat şəbəkəsi, və Bankwire istifadə olunur. Bununla yanaşı Fransada SIT sistemi vasitəsilə banklararası hesablamalar aparılır.

Bankların fəaliyyətdə olan sistemləri müasir dövrdə hesablama sistemlərinə və bank məlumatlarına bölünürlər. Onlar arasındakı əsas fərq odur ki, bank məlumatlar sistemi kontekstində yalnız hesab sənədlərinin qorunub saxlanması və internet üzərindən göndərilməsi həyata keçirilir, ödəmələrin qaydaya salınması isə bank iştirakçılarına tapşırıqlar, sistemin funksiyaları isə üzvlərin bir-birinə olan tələblərinin həyata keçirilməsi ilə bağlıdır.

I qrup sistemlərə Bankwire və SWIFT sistemləri aiddir.

II qrup sistemlərə isə CHAPS(Clearing House Automated Payment System), CHIPS və

Bankwire sistemləri aid olunur.

İngiltərə elektron avtomatlaşdırılmış klirinq hesablar sistemi CHAPS kredit ötürmələrini 1 gün ərzində ötürə bilən sistemi ifadə səciyyələndirir və İngiltərə bankı da daxil olmaqla 12 bankı özündə ehtiva edir. Bu sistemin köməyi ilə lazımlı resursların ötürülməsi barəsində məlumatları alan banklar gün boyu bu vəsaitləri kreditləşən tərəfə verməlidirlər.

Modern SWIFT sistemlərində yeni xidmətlər yaradıldı, xüsusilə böyük həcmdə məlumatların ötürülməsi üçün xüsusi xidmət - banklararası daşıma faylları tərtib olunmuşdur. Bu məlumatlar bankın baş ofisləri və şöbələrinin alıcı məlumatları, kreditlərin idarə edilməsi məlumatları və s. arasında olan inzibati və cari hesabat məlumatlarını istisna edə bilər. [6 s.114]

Ümumi olaraq dünyada ənənəvi ödəniş və ödəmə əməliyyatlarının təşkilində kommersiya banklarının hesablaşma növləri bunlardır: ödəniş tapşırığı; ödəniş tələbnamələr; ödəniş tələbləri; çeklər; akkreditivlərdən faydalanmaqla; qarşılıqlı əvəzləşdirmədən; tranzit əməliyyatlarından və s.

Ancaq, müasir dövrdə ödənişlərin həyata keçirilməsi proseduru əhəmiyyətli dəyişikliklərə məruz qaldığına görə müntəzəm ödəniş texnologiyaları tətbiq edilmişdir. Günümüzdə bir çox bankların tətbiq etdiyi ən müasir ödəmə texnologiyalarına aiddir: Caching Currency exchange, Master Card P2P Money Transfer, Mobile Banking, Internet Banking, Visa Money Transfer, SMS(Shorts Message Service) Notification, e-commerce (3-d secure), Multicurrency card, Info Kiosk və s.

Dünya və yerli təcrübədən məlum olur ki, ödəmə əməliyyatları bankların müştərilərə göstərdiyi ilk xidmətdir. Günümüzdə onlar bankların əsas baza əməliyyatlarına aid edilir. Banklar ödəniş-hesablaşma xidmətlərini bankda hesabı, depoziti olan və köçürmələr üçün sənəd təqdim edən müştərilərə göstərilir. Bu vaxt banklar vasitəçi olurlar.

Daha sonra isə müştəridən ödəniş sifarişi alındıqda, bank müştərinin hesabından pul vəsaitlərini, bank hesabı müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, növbəti hesabat dövrlərindən gec olmayaraq, hesablaşma əməliyyatları üçün açılmış öz müxbir hesabına köçürür. Sənəddə ödəniş müddəti qeyd edilmədikdə, sənədin müştəridən qəbul olunan tarixi ödəniş müddəti hesab olunur. [2 s.6]

Kommersiya bankı tərəfindən aparılan nağd əməliyyatlar mexanizmi fiziki və hüquqi şəxslərin qəbul olunması, depozitlərin verilməsi, qiymətli kağızların alınması və satılması, zədə almış banknotların mübadiləsi, fiziki şəxslərdən kommunal və başqa ödənişlərin alınması və s. təşkilatına əsaslanır. Fiziki şəxslərin və hüquqi şəxslərin banka nağd pul köçürməsi texniki baxımdan güclənmiş kassa mərkəzi vasitəsilə aparılır. Kassa aparatının əməliyyat elementi kassa sisteminə daxil olan kassa şöbəsidir.

Hazırda kommersiya banklarının fəaliyyətində səmərəli vasitə olan qeyri-nağdsız ödəmələr göstərilmişdir. Bu sxemin əsas blokları hüquqi şəxslər və fiziki şəxslər, kommersiya bankları, Mərkəzi Bankın (keçmiş hesablaşma-kassa mərkəzləri) ərazi idarələridir.

Bank strukturlarının təkmilləşdirilməsi hesablaşmaların intensivləşdirilməsi də asanlaşdırılır. Pulun tədarükünün proqnozlaşdırılmasında başlanğıc nöqtə bank sistemindəki dəyişiklikləri əhatə edən pul bazasının formalaşdırılmasıdır. Bu baxımdan, bank xidmətlərinin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması üçün nağd dövriyyəni proqnozlaşdırmaq zəruridir hansı ki, pulun hərəkətini və dövriyyəsinə xarakterizə edir.

Yeni texnologiyaların tətbiqi banklar üçün resurslara və zamana qənaət etməyə imkan yaradır. Bu isə alternativ bankçılığın inkişaf perspektivinin və onun müştərilərinin sayının maksimum artmasına zəmanət verir. Bir sözlə, bank sektorunda İKT-nin tərəqqisi aşağıdakı xüsusiyyətləri üzə çıxarmışdır:

- bank kapitalının yeni tətbiq sahələri formalaşır və əlavə gəlir kanalları yaranır;

- ali təhsilli və gəlirli müştərilərə fərdi bank xidmətlərinin göstərilməsi elmyönümlü bank xidmətlərinin genişlənməsinə yol açır;

- bank xidmətləri bazarı kütləviləşir və xidmət miqyasının genişlənməsi ilə gəlir qazanmaq üçün əlavə imkanlar yaranır;

- müştəri Əlaqələri Menecmenti sistemlərinin tətbiqi ilə müştərilərə fərdi yanaşma hesabına əlavə imkanlar əldə edilir.

Rəqəmsal bankçılıq təkmilləşdikcə müştərilərinin seçilməsində yaxın coğrafi ərazilərin olması əhəmiyyətli deyildir. Bu zaman vacib əhəmiyyətli əlamətlər qismində bankın dayanıqlılığı, etibarlılığı, tarif siyasətinin düzgün tənzimlənməsi və əlavə xidmətlərin keyfiyyəti, kəmiyyəti və s. kimi əlamətlər çıxış edir.

Aydındır ki, müasir banklar daha çox müştəri cəlb etmək və gəlir bazasını artırmaq və fəaliyyətinin keyfiyyətini yüksəltmək üçün çalışır.

Hal-hazırda xidmətlərin müştəri və bank arasında vaxtında həll olunması, o cümlədən kredit və başqa plastik kartlar, hesabatlar, çeklər və s. şəklində olan xidmətlərin internet vasitəsilə olmasının həlli yollarının tapılmasına və yeni ödəniş sistemlərinin tətbiq edilməsinə çalışılmalıdır.

Fikrimcə, inkişafın hazırkı mərhələsində bankların peşəkarlığının artması müştərilər üçün kompleks ödəniş və kassa xidmətlərini yaxşılaşdırmaq, qiymətli kağızlarla əməliyyatlar həyata keçirmək, sığorta, nağd valyuta, audit və lizinq xidmətləri ilə əməliyyatlar hazırlamaq imkanı verə bilər. Bankın xərclərini qənaətbəxş bir ehtiyat bank əməliyyatlarının kompüterləşdirilməsi üçün tədbirlərin görülməsidir.

Bank üçün xüsusi bir dəyər e-bank xidmətlərinin dəyərinin düzgün müəyyən edilməsidir. Bank komissiyalarının təyin olunması üçün optimal kriteriya bazarda inkişaf etmiş bank əməliyyatlarının olmasıdır. Müasir dövrdə e-bank xidmətləri bank sisteminin intensiv inkişaf edən hissəsidir. Müasir bank sistemi yüksək buraxılış qabiliyyətinə malik azxərclə kütləvi xidmət texnologiyalarına yönəlmiş yeni qərarlar tələb edir.

E-bank xidmətlərinin verdiyi əsas imkanlardan biri müştərilərin distansiyon bank özünəxidməti konsepsiyasına əsaslanan pərakəndə biznes strategiyasıdır. Bu konsepsiya ondan ibarətdir ki, müştəri bank şöbəsinə bir dəfə gələrək müqavilə imzalayır. Daha sonra, bankın xidmətlərindən yararlanmaq imkanı yaranır və müştəri məsafədən, yəni bank ofisinə gəlmədən yeni bank məhsullarını ala bilər. Bu proses banklara nəinki öz məhsullarından istifadəni əlverişli etməyə, eyni zamanda bank şöbələrinin iş rejimindən və yerləşmə coğrafiyasından asılı olmayaraq çoxlu sayda müştərilər üçün əlçatan etməyə icazə verir.

AR-da e-bankçılıq üzrə həyata keçirilmiş qiymətləndirmənin nəticələrinə və o cümlədən dünya təcrübəsinə əsasən bu tədbirlərin keçirilməsinə tələb vardır:

1. Normativ hüquqi bazanın inkişaf etdirilməsi – Mərkəzi Bank tərəfindən ebankçılıq xidmətlərindən istifadə, istehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi və təhlükəsizlik tədbirləri üzrə xüsusi normativ-hüquqi sənədin tərtib olunması;

2. Bank müştərilərinin e-bankçılıq xidmətlərindən təhlükəsiz istifadəsi haqda inamının artırılması. Bəzi ölkələrdə olduğu kimi, (ABŞ, Avstraliya, Almaniya) MB, banklar assosiasiyası və banklar tərəfindən e-bankçılıq xidmətləri üzrə təhlükəsizlik tədbirlərini səciyyələndirən tövsiyələrin tərtib edilərək müştərilərə verilməsi;

3. Bankların tarif siyasətinə bir daha baxılması – e-bankçılıq vasitəsilə aparılan prosedurlar üzrə xidmət tariflərinin lap effektiv göstərilməsi üçün bankların bu sektor üçün məsuliyyə daşıyan əməkdaşları üçün bəzi maarifləndirici təlimlərin təşkil edilməsi;

4. Texniki bazanın böyüməsi və inkişaf etdirilməsi – e-bankçılıq üzrə potensial imkanları olan Proqram Təminatının tətbiq edilməsinin geniş vüsət alması, uyğun dövlət

təşkilatları vasitəsilə bölgələrin intensiv internet əldə etmə imkanlarının ərsəyə gətirilməsi;

5. E-bankçılıqdan istifadə olunma mexanizminin asanlaşdırılması və bu xidmət üzrə alıcıların eyni hüquqa malik olması üçün AR-da ən aşağı tələblərin müəyyənləşdirilməsi;

6. Sosial-media kanallarından istifadə edərək elektron bankçılığın müəyyən xidmətləri əsasında təbliğat tədbirlərinin görülməsi;

7. E-ticarətin ölkədə stimullaşdırılması və bunun üçün şərait yaradılması. Məsələn, Google Adwords, AdSense, Ebay kimi saytlarla iş zamanı elektron ödəmə daha çox tətbiq olunur.

8. E-ticarət və E-iş planlarının hazırlanması şirkətlərin və onlayn işçilərin cəlb edilməsi;

9. Turizm, səhiyyə, əmlak məsələləri, əyləncə və s. sahələrin işlərinə aid ödəmələrin elektron bankçılıq xidmətləri vasitəsilə edilməsinə dəstək olunması;

10. İnternet bankçılığın inkişafı etdirilməsi üçün ölkə ərazisindəki bankların rəqabət qabiliyyətli mühitdə fəaliyyətinin genişləndirilməsi.

İnkişafın hazırkı mərhələsində müəssisələrin peşəkarlığının artması müştərilər üçün kompleks ödəniş və kassa xidmətlərini yaxşılaşdırmaq, qiymətli kağızlarla əməliyyatlar həyata keçirmək, sığorta, nağd valyuta, audit və lizinq xidmətləri ilə əməliyyatlar hazırlamaq imkanı verə bilər. Bankın xərclərini qənaətbəxş bir ehtiyat bank əməliyyatlarının kompüterləşdirilməsi üçün tədbirlərin görülməsidir.

Bank üçün xüsusi bir dəyər e-bank xidmətlərinin dəyərinin düzgün müəyyən edilməsidir. Bank komissiyalarının təyin olunması üçün optimal kriteriya bazarda inkişaf etmiş bank əməliyyatlarının olmasıdır.

Müasir bank sistemi yüksək buraxılış qabiliyyətinə malik azxərclə kütləvi xidmət texnologiyalarına yönəlmiş yeni qərarlar tələb edir.

Elektron marketing xidmətlərinin verdiyi əsas imkanlardan biri müştərilərin distansiyon bank özünəxidməti konsepsiyasına əsaslanan pərakəndə biznes strategiyasıdır. Bu konsepsiya ondan ibarətdir ki, müştəri bank şöbəsinə bir dəfə gələrək müqavilə imzalayır. Daha sonra, bankın xidmətlərindən yararlanmaq imkanı yaranır və müştəri məsafədən, yəni bank ofisinə gəlmədən yeni bank məhsullarını ala bilər. Bu proses banklara nəinki öz məhsullarından istifadəni əlverişli etməyə, eyni zamanda bank şöbələrinin iş rejimindən və yerləşmə coğrafiyasından asılı olmayaraq çoxlu sayda müştərilər üçün əlçatan etməyə icazə verir.

Ədəbiyyat

1. 2014-2018-ci illərdə AR regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı
2. Əhmədov N.H, Elektron bankçılıq inkişaf mərhələsində, //Həftə içi - 22 may 2017
3. Məmmədov Z.F Bank fəaliyyətinin əsasları Bakı, 2013 , s.269
4. Черчилль Г.А., Маркетинговые исследования - СПб.: Питер, 2013, с.248
5. Gordon R., Mulligan P., "The impact of information technology on customer and supplier relationships in the financial services", International Journal of Services Industry Management, Vol. 13, №1, 2016, pp. 29-46
6. Işın F.B., "Teknoloji Araçlarının Bankacılık Sektöründe Uygulanabilirliği Ve Türkiye'deki Bu Doğrultudaki Bankacılık Uygulamalarının Değerlendirilmesi", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi 20(2), 2016, s.107-120.
7. Bojan D., Simona M., Dragos P., "Electronic Banking – Advantages For Financial Services Delivery", Analele Universității din Oradea, Științe Economice, Vol.1, 2010, pp.672- 677

**СОСТОЯНИЕ ПРИМЕНЕНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В
РАЗВИТИИ МАРКЕТИНГОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ
АЗЕРБАЙДЖАНА: НА ПРИМЕРЕ БАНКОВСКОГО СЕКТОРА
АЗЕРБАЙДЖАНА**

Имамвердиева Натиға Тофиговна, Вализаде Хачар Шохраддиновна

Резюме

Здесь изучено состояние применения информационных технологий в развитии маркетинговой деятельности в банковском секторе Азербайджана с различных аспектов и получены интересные результаты. Была исследована текущая картина, спрогнозированы перспективы дальнейшего развития. Вопросы интенсификации расчетов с совершенствованием банковских структур анализировались с разных призм и оценивалась реальная картина. В статье особенно важны современные возможности электронного банкинга в Азербайджане и оценка достигнутых результатов. В заключение было показано, что повышение профессионализма предприятий на их современном этапе может дать возможность клиентам совершенствовать комплексное платежно-кассовое обслуживание, осуществлять операции с ценными бумагами, готовить операции со страхованием, наличной валютой, аудиторскими и лизинговыми услугами.

**THE STATE OF INFORMATION TECHNOLOGY APPLICATION IN THE
DEVELOPMENT OF MARKETING ACTIVITIES OF AZERBAIJAN
ENTERPRISES: ON THE EXAMPLE OF THE BANKING SECTOR OF
AZERBAIJAN**

Imamverdiyeva Natiga Tofig, Valizada Hacar Shoxraddin

Summary

Here, the application of information technologies in the development of marketing activities in the banking sector of Azerbaijan was investigated from various aspects and interesting results were obtained. The current picture has been investigated and future development prospects have been predicted. The issues of intensification of frustrations with the improvement of banking structures were analyzed from different prisms and the real picture was evaluated. The article is particularly important in assessing the modern opportunities of e-banking in Azerbaijan and the results achieved. In conclusion, it was shown that the increase in the professionalism of enterprises at the present stage can provide an opportunity to improve complex payment and cash services for customers, carry out operations with securities, prepare transactions with insurance, cash currency, audit and leasing services.

Rəyçi: baş müəllim Novruzova Bəsti Yusif qızı

Maliyyə və iqtisadi nəzəriyyə kafedrasının 24 yanvar 2025-ci il tarixli iclasın 08 sayılı protokolu

Daxil olma tarixi 16 aprel 2025-ci